

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล และบางอำเภอของจังหวัดสงขลา มีความแตกต่างจากภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศไทย ทั้งนี้เนื่องจากโครงสร้างของสังคมของจังหวัดดังกล่าว มีลักษณะพิเศษ กล่าวคือ ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 80 นับถือศาสนาอิสลาม ใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวัน มีขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมแตกต่างไปจากถิ่นอื่น ยกเว้นประชาชนในจังหวัด สตูลและบางอำเภอในจังหวัดสงขลาที่ประชาชนส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม แต่พูดและใช้ ภาษาไทยอย่างแพร่หลาย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ม.ป.ป. : 169) ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามจะปฏิบัติ ศาสนกิจในชีวิตประจำวันอย่างเคร่งครัด ยึดมั่น ในหลักคำสอนของศาสนาอิสลามเป็นหลักในการดำรงชีวิต ดังนั้นผู้ปกครองจึงนิยมส่งบุตรหลาน ไปศึกษาเล่าเรียนหลักสูตรทางศาสนา ตามหมู่บ้าน สุเหร่า มัสยิด หรือปอเนาะต่าง ๆ ซึ่งเป็น สถานศึกษาที่ประชาชนในหมู่บ้านร่วมกันสร้างขึ้น

ในการจัดการสอนศาสนาอิสลามตามพื้นที่ดังกล่าว มักจะดำเนินการสอนในช่วงเวลา ก่อน หรือหลังจากการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา นอกจากนี้ยังมีการสอนในวันเสาร์และ วันอาทิตย์เต็มวันอีกด้วย ประกอบกับตำราที่ใช้สอนเป็นภาษามลายูและภาษาอาหรับ จึงทำให้ เด็ก ๆ ที่อยู่ในวัยเรียนระดับประถมศึกษาต้องเรียนหนักเกินไป ส่งผลกระทบต่อความสนใจและ ความตั้งใจในการเรียนวิชาสามัญของนักเรียน และเกิดปัญหาด้านคุณภาพในการเรียนวิชาสามัญ ซึ่งปรากฏผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำและมีสถิติ การตกซ้ำชั้นค่อนข้างสูงทุกปี (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป. ก : 1-2)

ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้มีการสอนศาสนา อิสลามขึ้นในโรงเรียนประถมศึกษา ตั้งแต่ปี 2519 เป็นต้นมา ดังปรากฏในคำสั่งกระทรวง ศึกษาธิการ ที่ วก. 903/2518 เรื่อง ให้มีการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2518 โดยมีโครงการหลักในการดำเนินงาน มีชื่อว่าโครงการจัดสอนวิชาศาสนา อิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งมีหน่วยงานรับผิดชอบอยู่ 3 หน่วยงาน คือ สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2 และสำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล และสงขลา (สำนักงานคณะกรรมการ
 การประถมศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.ก : 16) โดยให้ฝ่ายโครงการสอนศาสนาอิสลามประจำเขต 2
 รับผิดชอบด้านวิชาการ ต่อมาเมื่อกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศหลักสูตรประถมศึกษา
 พุทธศักราช 2521 หลักสูตรวิชาศาสนาอิสลามก็ต้องปรับปรุง โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศ
 ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2523 ตาม คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก. 624/2524 ลงวันที่
 13 พฤศจิกายน 2524 เรื่องให้ใช้ หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา พ.ศ. 2523

เมื่อปี พ.ศ. 2533 กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษาอีกครั้ง
 เป็นหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตร
 ดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ปรับปรุงและประกาศใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในหลักสูตร
 ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) และเนื่องหลักสูตรดังกล่าวมีเนื้อหา
 ค่อนข้างยากและไม่เหมาะกับวุฒิภาวะของนักเรียน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ปรับปรุงหลักสูตร
 อิสลามศึกษาอีกครั้งเป็น หลักสูตรอิสลามศึกษา (ฉบับปรับปรุง 2537) ในหลักสูตรประถมศึกษา
 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ดังคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ วก 1172/2538 ลงวันที่
 18 ธันวาคม 2538 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2538 เป็นต้นมา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
 แห่งชาติ, 2541 : 2-3) โดยหลักสูตรดังกล่าวมุ่งให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดีด้วยนำคำสั่งสอนของศาสนา
 อิสลามพื้นฐานไปใช้ในชีวิตประจำวัน จนสามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ถูกต้อง เป็นมุสลิมที่ดีตาม
 แบบอย่างท่านนบีมุหัมมัด คือลอัลลอฮ์อะลัยฮิวะสَّلَام และสามารถดำเนินชีวิตตามวิถีทางศาสนา
 อิสลามได้ พร้อมทั้งจะทำประโยชน์แก่สังคมตามบทบาทหน้าที่ของตนต่อไป(สำนักงานคณะกรรมการ
 การประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 8)

ผู้ที่ทำหน้าที่สอนวิชาอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา เรียกว่า ครูสอนอิสลามศึกษา
 ซึ่งเดิมเรียกว่า วิทยากรสอนศาสนาอิสลาม โดยฝ่ายโครงการพิเศษ เขตการศึกษา ได้ประสานงาน
 กับสำนักงานการประถมศึกษาทั้ง 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ในการ
 พิจารณาคัดเลือกจากบุคคลภายนอกเข้ามาสอนวิชาอิสลามศึกษา โดยถือว่าเป็นลูกจ้างรายชั่วโมง
 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการ
 พิจารณา ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.ก : 13-14)

1. เป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม
2. มีวุฒิสามัญอย่างน้อยจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า
3. มีวุฒิทางศาสนาอย่างน้อยจบชั้นปีที่ 7 (มตะวะซซีเตอะฮ์) ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา
 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
4. ผู้ชายต้องผ่านการเกณฑ์ทหารมาแล้ว ผู้หญิงต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์

5. จะต้องมีความประพฤติตามกฎ ก.ค.
6. เป็นผู้ที่มิร่างกายแข็งแรง ไม่เป็นโรคร้ายแรงตามกฎหมาย ก.ค.
7. จะต้องมิถูกมีโทษอยู่ในเขตจังหวัดที่สมัครไม่น้อยกว่า 6 เดือน

หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้นี้ อาจจะยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นของแต่ละจังหวัด สำหรับจำนวนครูสอนอิสลามศึกษาในแต่โรงเรียนมีจำนวนไม่เท่ากัน นั่นคือโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กมีครูสอนอิสลามศึกษาโรงเรียนละ 1 คน ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่มีครูสอนอิสลามศึกษาโรงเรียนละ 2 คน

ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้มีหนังสือสั่งการให้บรรจุครูสอนอิสลามที่มีวุฒิกฎให้เข้าราชการครูในโรงเรียนที่มีตำแหน่งว่าง ตามหนังสือสั่งการของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู ที่ ศช 1505/14635 ลงวันที่ 21 กันยายน 2536 เรื่อง การอนุมัติคัดเลือกวิทยากรอิสลามศึกษาเป็นข้าราชการครู และให้บรรจุครูสอนอิสลามศึกษาส่วนหนึ่งเป็นลูกจ้างประจำตามอัตราที่จัดสรรให้ ตามหนังสือสั่งการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ ศช 1181/3101 ลงวันที่ 15 มีนาคม 2542 เรื่อง ลูกจ้างประจำตำแหน่งครูสอนศาสนาอิสลาม 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนครูสอนอิสลามศึกษาที่เหลือก็เป็นลูกจ้างรายชั่วโมงเหมือนเดิม

จากความแตกต่างในเรื่องวุฒิการศึกษาของครูสอนอิสลามศึกษา ทำให้การจัดการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร จากรายงานการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส (สมบุญ จารุวรรณ, 2537 : 40) พบว่าสภาพปัญหาการจัดการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้

1. ด้านการเตรียมการสอน ครูสอนอิสลามศึกษาเตรียมการสอนน้อย ไม่มีเวลาเตรียมการสอน ขาดความรู้ในด้านการเตรียมการสอน และไม่มีเอกสารที่จะใช้ประกอบ
2. ด้านการสอน ครูสอนอิสลามศึกษาขาดความรู้ด้านเทคนิคการสอน ครูยังสอนแบบบรรยาย ไม่นั่นคุณภาพ
3. ด้านการใช้สื่อการสอน มีการใช้สื่อ น้อย ผลิตสื่อไม่เป็น หาซื้อสื่อไม่ได้ และใช้สื่อไม่เป็น
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล ครูสอนอิสลามศึกษายังขาดความรู้ในเรื่องการวัดผลและประเมินผล และไม่มีความรู้ในเรื่องการเขียนข้อสอบ

จากรายงานแสดงให้เห็นว่า ครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาสมีปัญหาในเรื่องการจัดการเรียนสอนในด้านต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นด้านการเตรียม

การสอน ด้านการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน ตลอดจนด้านการวัดผลและประเมินผล จึงจำเป็นต้องได้รับการแก้ไข ปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น

นอกจากนี้ งานวิจัยของนางลัทษณ์ หะยีมะสาและ (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี พบว่า ครูสอนอิสลามศึกษามีระดับปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านของการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร และการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมาก

ดังนั้นครูสอนอิสลามศึกษายังมีปัญหามิในเรื่องการใช้หลักสูตร การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนจึงทำให้พฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาไม่พัฒนาและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งส่งผลให้คุณภาพของนักเรียนไม่บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร

วิธีการหนึ่งที่จะช่วยปรับปรุง พัฒนาให้ครูมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพคือการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534 :3) ซึ่งแฮร์ริส (Harris, 1985 : 10) คราจิวิสกี้ มาร์ตินและวาลเดิน (Krajewski, Martin and Walden, 1983 : 97) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การนิเทศการสอนในโรงเรียนจะช่วยปรับปรุง กระบวนการเรียนการสอน และช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยมุ่งให้เกิดประสิทธิภาพในด้านการเรียนการสอนเป็นสำคัญ

ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญมากในการจัดการศึกษา เพราะการศึกษาจะก้าวหน้าหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ (กิติมา ปริดีดิลก, 2532 : 308) ประกอบกับผู้บริหารเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับครูผู้สอนมากที่สุดและรู้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเป็นอย่างดี รวมทั้งมีหน้าที่ในการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายในการนำหลักสูตรไปใช้ ส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 1) ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอนของผู้บริหารโรงเรียน จึงได้กำหนดเป็นนโยบายการนิเทศ 100 % ขึ้นเพื่อเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติทุกโรงเรียนได้รับการนิเทศอย่างทั่วถึง ต่อเนื่อง และมีคุณภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การนิเทศการสอนของผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนสำคัญในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษา ระดับการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน

และพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาว่าอยู่ในระดับใด และการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษามีความสัมพันธ์กัน อย่างไรหรือไม่ ตลอดจนการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาด้านใดมีความสัมพันธ์แตกต่างกันกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน เพื่อนำไปพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนและพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส ตามทัศนคติของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิกูและไม่มีวุฒิกู
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส ตามทัศนคติของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิกูและไม่มีวุฒิกู
3. เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส ตามทัศนคติของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิกูและไม่มีวุฒิกู
4. เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะในการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนและพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส

สมมติฐาน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานไว้ดังนี้

1. การนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษา ตามทัศนคติของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิกู
2. การนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษา ตามทัศนคติของครูสอนอิสลามศึกษาที่ไม่มีวุฒิกู

3. การนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครู มีความสัมพันธ์แตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์

ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญและประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้ แยกออกเป็น 2 ด้าน

1. ด้านความรู้ ทำให้ทราบผลของการศึกษาดังต่อไปนี้

1.1 ระดับการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารและพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับใดและทิศทางใด

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิทางวิชาชีพครูแตกต่างกัน

1.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารและพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

2. ด้านการนำไปใช้ ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ดังต่อไปนี้

2.1 ให้ผู้บริหารโรงเรียนปรับปรุงแก้ไข และดำเนินการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ให้ผู้บริหารโรงเรียน และครูสอนอิสลามศึกษา ปรับปรุงแก้ไข พัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2.3 ให้ผู้บริหารโรงเรียน และผู้เกี่ยวข้องในการวางแผนการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารว่าควรจะมีการนิเทศการสอนด้านใดกับครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิทางวิชาชีพครูต่างกัน เพื่อให้ครูสอนอิสลามศึกษาเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนอันส่งผลต่อการพัฒนา คุณภาพนักเรียนต่อไป

2.4 สำหรับผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการแก้ไขปัญหา ปรับปรุง พัฒนา ระบบการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษา ระบบการเรียนการสอนอิสลามศึกษาให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาให้ครอบคลุมเนื้อหา ตัวแปรและประชากร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในด้านต่าง ๆ มีความสัมพันธ์พฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

1.1 การนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน

- 1.1.1 ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
- 1.1.2 ด้านการเรียนการสอน
- 1.1.3 ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
- 1.1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล
- 1.1.5 ด้านการพัฒนาครูผู้สอน

1.2 พฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน และการวัดผลและประเมินผล

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วุฒิทางวิชาชีพครูของครูสอนอิสลามศึกษา ซึ่งจำแนก

2 กลุ่มดังนี้

- 2.1.1 ครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิกครู
- 2.1.2 ครูสอนอิสลามศึกษาที่ไม่มีวุฒิกครู

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารและพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

2.2.1 การนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาใน 5 ด้าน คือ

- 2.2.1.1 ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
- 2.2.1.2 ด้านการเรียนการสอน
- 2.2.1.3 ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

2.2.1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล

2.2.1.5 ด้านการพัฒนาครูผู้สอน

2.2.2 พฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ในการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียน การสอน การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน และการวัดผลและประเมินผล

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2543 จำนวน 360 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2543 จำนวน 190 คน โดยใช้สูตรยามานะ(Yamane, 1973 : 1088) เพื่อกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง แล้วใช้วิธีสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่กระจายอยู่ในอำเภอต่างๆ หลังจากนั้นใช้วิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของคำไว้ดังนี้

1. **ความสัมพันธ์** หมายถึง ความเกี่ยวข้องกัน ที่อาจเป็นเหตุเป็นผลหรือไม่เป็นเหตุและผลก็ได้ ระหว่างการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา

2. **การนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหาร** หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนในการให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนการสอนวิชาอิสลามศึกษาแก่ครูสอนอิสลามศึกษา ในด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการเรียนการสอน ด้านการใช้วัสดุและสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการพัฒนาครูผู้สอน

3. **หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้** หมายถึง การจัดหาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรอิสลามศึกษา และการให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้ศึกษา วิเคราะห์ หลักสูตรอิสลามศึกษา วางแผนและเตรียมการในการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อให้ครูสอนอิสลามศึกษาจะได้จัดทำแผนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรรวมทั้งมีการนิเทศติดตามผลการนำหลักสูตรอิสลามศึกษาไปใช้

4. การเรียนการสอน หมายถึง การให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูสอนอิสลามศึกษาได้จัดทำแผนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้นักเรียนบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรอิสลามศึกษา

5. วัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน หมายถึง การให้ความช่วยเหลือในการจัดหา จัดซื้อ ผลิต ใช้และเก็บรักษาวัสดุและสื่อประกอบการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษา รวมทั้งติดตามและประเมินการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรอิสลามศึกษา

6. การวัดผลและประเมินผล หมายถึง การจัดหาเอกสารการวัดผลและประเมินผล การให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ ให้ครูสอนอิสลามศึกษาได้มีความรู้ในเรื่องการวัดผลและประเมินผล จนสามารถวัดผลและประเมินผลได้ถูกต้องตามระเบียบการวัดผลและประเมินผลวิชาอิสลามศึกษา

7. การพัฒนาครูผู้สอน หมายถึง การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมให้ครูสอนอิสลามศึกษาได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนให้ดีขึ้น โดยการจัดประชุม อบรม และส่งเสริมให้เข้าร่วมประชุมสัมมนา ศึกษาดูงาน ศึกษาด้วยตนเอง ตลอดจนการนำเอาความรู้ใหม่ ๆ มาเผยแพร่ให้กับครูสอนอิสลามศึกษา เพื่อให้ครูสอนอิสลามศึกษาได้พัฒนางานด้านการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

8. วิชาอิสลามศึกษา หมายถึง เนื้อหาวิชาที่กำหนดสอนในหลักสูตรอิสลามศึกษา (ฉบับปรับปรุง 2537) ในระดับประถมศึกษา ซึ่งทำการสอน 240 คาบต่อปี

9. ครูสอนอิสลามศึกษา หมายถึง บุคคลที่ได้รับคัดเลือกตามหลักเกณฑ์ให้เป็นครูสอนอิสลามศึกษา โดยทำหน้าที่สอนวิชาอิสลามศึกษาตามหลักสูตรอิสลามศึกษา(ฉบับปรับปรุง 2537) ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

10. ครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิศึก หมายถึง บุคคลที่ได้รับคัดเลือกตามหลักเกณฑ์ให้เป็นครูสอนอิสลามศึกษา ที่สำเร็จการศึกษาสายสามัญในสาขาวิชาชีพครู

11. ครูสอนอิสลามศึกษาที่ไม่มีวุฒิศึก หมายถึง บุคคลที่ได้รับคัดเลือกตาม หลักเกณฑ์ ให้เป็นครูสอนอิสลามศึกษา ที่มีวุฒิศึกไม่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาชีพครู

12. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาระดับประถมศึกษาที่เปิดสอนวิชาอิสลามศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

13. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่ง ซึ่งได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ

หรือผู้ที่รักษาการแทนในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ให้ทำหน้าที่บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนวิชาอิสลามศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

14. พฤติกรรมการสอน หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ซึ่งพฤติกรรมการสอนจะครอบคลุม พฤติกรรมการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน และการวัดผลและประเมินผล

15. การเตรียมการสอน หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรอิสลามศึกษาและกำหนดแนวทางในการวางแผนการสอนไว้ล่วงหน้า เกี่ยวกับจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดผลและประเมินผลวิชาอิสลามศึกษา

16. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึงการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรอิสลามศึกษา

17. การใช้สื่อการเรียนการสอน หมายถึง การจัดหา ผลิต ใช้นี้และเก็บรักษา รวมทั้งมีการประเมินการใช้สื่อหลังสอน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

18. การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง การตกแต่ง และการจัดสภาพหรือสถานการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้วิชาอิสลามศึกษา

19. การวัดผลและประเมินผล หมายถึง การศึกษาและใช้เทคนิควิธีการที่ใช้ในการตรวจสอบความรู้ความสามารถในทุกด้านของนักเรียน และบันทึกผลการประเมิน ตลอดจนปรับปรุงพัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

